

JORDEN RUNT x 2

Av Bernt Rutström, Bodträskfors

Jag upptäckte ganska tidigt i livet att det var nyttigt med motion för att kroppen skulle fungera och må bra. Tyvärr räckte väl inte tiden riktigt till alla gånger för att fylla detta behov, på grund av arbete och andra krav som pockade på att få sin del av kakan.

Som tur är har jag en hustru, Vivi-Ann, som hade samma ambitioner.

Vi började med att jogga tillsammans i skogen bl.a. på vår lediga tid. Och när vi skaffade husvagn 1986 blev det än mer samordnat när vi var på resa. Efter snart sagt varje övernattnings gav vi oss ut i ottan och joggade eller gick längre eller kortare sträckor – framåt vägen, allt efter som vädret tillät. Vändpunkten valdes ofta vid något lättfunnet landmärke, och på så sätt kunde vi mäta den tillryggalagda sträckan med bilen när vi körde förbi.

På så sätt blev åtskilliga mil landsväg och miljöer fingranskade, företrädesvis i inlandet och norr om Dalälven. Och okända platser och företeelser som annars inte blivit funna, har vi fått uppleva och dokumentera. Tills vi sålde husvagnen 2015. Men innan dess hade vi också börjat cykla när så tillfälle gavs. Och långa sparkturer blev det också för att hålla formen även vintertid.

Vår och höst kan ju cykel, spark och gång förekommit på samma dag, Särskilt på våren då vägarna kan vara helt eller delvis bara.

Några exakta noteringar i mina små fickdagböcker blev det inte, troligen på grund böckerna begränsade utrymmen. Men åren 1994 och 1995 syns jag i alla fall börjat med det något mera målmedvetet, då jag skaffat större dagböcker. En upptäckt gjordes vid ett överslag i slutet av år 2008. Då visade det sig att jag fick ihop så mycket som ett varv runt jorden, 40 076 km! I den stunden föddes tanken att det nog var möjligt ta ett varv till! 80 152 km! Kolla sammanräkningen här nedanför.

Allt detta flängande på vägarna i de flesta fören, sommar, höst, vinter och vår, har naturligtvis gett en hel del erfarenheter. De allra flesta medtrafikanterna har skött sig bra, men – undantag finns, dessvärre. Tydligt kan en cyklist, eller sparkåkare, uppfattas som stillastående av en del bilister. Ja, vad kan man annat tro när man är på väg att passera en avtagsväg och blir omkörd av en bil vars förare samtidigt svänger av mitt framför sparken eller cykeln? Det kan sluta riktigt illa!

Och en minnesvärd vårvinterdag sparkade jag upp till trakten av Alpas för att hälsa på några bekanta i ett huggarlag. Vägen var bar så när som kanterna vilka bjöd utmärkt sparkföre.

Vid hemfärden senare på dagen så befanns vägen vara

renskrapad av en väghyvel. Gissa om det var muntert?

Hur det blir i framtiden vill jag inte sia om. Men så länge kroppen inte säger ifrån kommer jag nog att röra på mig, om än i mindre omfattning. Något nytt varv kring jorden lär det nog inte bli. – Och det är inte någon gissning när jag påstår att även hustrun har gjort sin runda och säkert en hel del därtill.

Motionsformer: Gång = till fots, dvs. lätt jogging och kanske någon skidtur.

År 94-95: Gång 483 Cykel 279 <u>Spark 280</u> S:a 1042 km	År 1996: Gång 984 Cykel 158 <u>Spark 52</u> S:a 1194 km	År 1997: Gång 333 Cykel 151 <u>Spark 247</u> S:a 731 km
År 1998: Gång 534 Cykel 175 <u>Spark 110</u> S:a 819 km	År 1999: Gång 888 Cykel 547 <u>Spark 149</u> S:a 1584 km	År 2000: Gång 1220 Cykel 364 <u>Spark 380</u> S:a 1964 km
År 2001: Gång 1638 Cykel 598 <u>Spark 226</u> S:a 2462 km	År 2002: Gång 1450 Cykel 853 <u>Spark 223</u> S:a 2526 km	År 2003: Gång 1845 Cykel 932 <u>Spark 297</u> S:a 3074 km
År 2004: Gång 2079 Cykel 1969 <u>Spark 558</u> S:a 4606 km	År 2005: Gång 1900 Cykel 2324 <u>Spark 886</u> S:a 5110 km	År 2006: Gång 1975 Cykel 2595 <u>Spark 860</u> S:a 5430 km
År 2007: Gång 1220 Cykel 2720 <u>Spark 1070</u> S:a 5010 km	År 2008: Gång 1425 Cykel 2970 <u>Spark 1170</u> S:a 5565 km	År 2009: Gång 1499 Cykel 3270 <u>Spark 925</u> S:a 5694 km
År 2010: Gång 1603 Cykel 2420 <u>Spark 800</u> S:a 4823 km	År 2011: Gång 1517 Cykel 3144 <u>Spark 547</u> S:a 5208 km	År 2012: Gång 1418 Cykel 1635 <u>Spark 577</u> S:a 3630 km
År 2013: Gång 1465 Cykel 1690 <u>Spark 740</u> S:a 3895 km	År 2014: Gång 1779 Cykel 1640 <u>Spark 599</u> S:a 4018 km	År 2015: Gång 1813 Cykel 1960 <u>Spark 545</u> S:a 4318 km
År 2016: Gång 1581 Cykel 1760 <u>Spark 744</u> S:a 4085 km	År 2017: Gång 1313 Cykel 1925 <u>Spark 925</u> S:a 4163 km	<u>25/2 år 2018:</u> Gång 171 <u>Spark 399</u> S:a 570 km Totalt = 8152,1 mil

OBS! Du måste färdas 1 mil om dagen i 11 år för att nå ett varv runt jorden vid ekvatorn!

BREV TILL FÖRVALTAREN i Bodträskfors

Av Bernt Rutström, Bodträskfors.

Ärade farbror.

I enlighet med mitt löfte vid vårt sammanträffande i Luleå sändes härmed den på mina 4% taxeringar å Bodträskfors hemman inom Jockmocks grundade beräkningen af skogstillgången å bolagets hemman i nyssnämnda socken.

Huvudmassan af hemmanen äro som synes taxerade, och har skogstillgången å de otaxerade beräknats efter den å de uppskattade befunna skogsmassor.

Dessa uppskattningar skedde 1892, 93 och 94 (dock hufvudsakligen 92 & 93) och hvad gifvetvis sedan dess en stor massa träd invuxit dels till timmer, dels till timmerämnen; då nu vanligen 4% taxering visat sig stå något under tillgången, har 15% förhöjning beräknats för den nu afverkningsbara.

Timmer öfver 31 och timmerämnen fr.o.m. 26 cm med hänsyn till dels tillväxten och dels den omständigheten att 4% uppskattningen är väl låg.

Kalkylen blir då:

Skadade träd att genast taga eller utfå inom 9 år:

508403 (21-25 cm)

851848 (26 --)

1360251 hvarifrån avgår de redan afverkade träden,

avgår 400000 som enl. uppgift uppgå i rundt tal till 400000;

960251 och då äfven här uppskattningen är väl låg, torde denna siffra kunna höjas till 1.000.000 träd.

Ordinarie afverkning under 40 år:

friska timmer öfver 31 cm 919785

15% förhöjning 137967

1057752

1057752

Antalet timmerämnen

öfver 26 cm vid brösth. 1048754

15% förhöjning 157312

1206066 hvaraf hälften

beräknas utväxa under perioden $\frac{1206066}{2} = \frac{603033}{1660785}$

eller 41519 träd om året.

Denna beräkning torde icke få anses för hög, särskildt som bland de otaxerade, endast närmelsevis beräknade hemmanen ingå flera skogrika.

Vore tacksam återfå det bilagda stora sammandraget enär detta är mitt enda exemplar.

*Storbacken 4 maj 1899. Högaktningsfullt
Henning Nordlund.*

Ovanstående brev, vars original för övrigt är handskrivet, har lämnats till Glimt-redaktionen, att förvalta på lämpligt sätt.

Brevet utgör ju ett tidsdokument som till någon del belyser skoglig verksamhet i vår landsända i slutet av 1800-talet.

Då brevet skrevs hade Carl Otto Bergman lämnat förvaltarskapet över Bodträskfors egendomar till sin hustrus brorson, Emil Rutberg, som tidigare tjänstgjort som kassör/bokhållare i bolaget. Jag utgår ifrån att så är fallet, eftersom adressaten tituleras "Ärade farbror".

Bergmans liv och leverne är förmodligen känt av det stora flertalet. I Glimtar från Edeforsbygden är hans gärning i bygden omskriven i flera av utgåvorna.

Däremot är det nog inte orimligt påstå att den Nordlund som skrev detta brev är mindre bekant, så är då fallet för Glimt-redaktören.

Henning Emanuel Nordlund föddes i Stockholm 1864-08-12. Hans far var hovpredikanten teol. dr. Joseph Nordlund. Mamman hette Maria Charlotta Berg. Henning tog studenten 1885 samt jägmästarexamen 1889 och kom att verka inom yrket fram till 1905.

Henning Nordlund var också verksam som författare under pseudonymen Gösta Skogslund och skrev flera böcker, enl. Svenskt Författarlexikon/1. 1900-1940.

Han gifte sig med Elma Kristina Vilhelmina Hjortzberg, född 1877 i Edefors.

Hon tillhörde Norrlandsgrenen av släkten Hjortzberg med anfadern Jakob Wilhelm, född 1796 och juvelerare, gift med Sofia Rebecka Arell.

Deras son Carl Wilhelm blev så småningom bruksägare i Svartlå och gift 1857 med Gustava Wilhelmina Åhman.

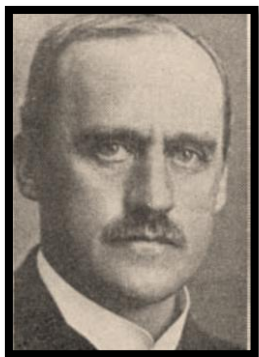
De fick fem barn, varav det andra, Clara Teresia född 1870, blev gift med brukskassören Gunnar Lindgren, född 1864 i Harads och det 3:e, Hildur Charlotta Wilhelmina född 1872, gifte sig med Emil Rutberg, född 1857, bokhållare och sedermera förvaltare i Bodträskfors, 5:e barnet, dottern Elma Kristina, född 1877, gifte sig alltså med jägmästaren Henning Emanuel Nordlund, som skrev brevet som inleder den här artikel.

Paret fick en son, Börje, 1898-09-25, när Henning utövade sitt yrke i Jokkmokk. Sonen blev med tiden direktör vid Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund.

Under sin tid i här länet blev Henning Nordlund en omskriven björnjägare som visade prov på stort mod, bl.a. Svanå Trädgård i Brännberg har lagt ut en berättelse om en björnjakt 1893 där i trakten, som fanns återgiven i N K, gissningsvis från 1950-talet.

Nordlund hade köpt en s.k. ”björnring” vid Granberget av en ortsbo och kom upp från Boden med ett sällskap av jaktsugna herrar.

Björnen visade sig inte villig att lämna idet frivilligt, så Nordlund gick fram till

Henning Nordlund

idet varpå björnen rusade ut, men föll tillbaka efter ett snabbt skott från Nordlunds bössa. När den sedan kastade sig mot honom igen, fick den ett dödande skott i huvudet.

Vid ett annat tillfälle lyckades man inte locka ut björnen, utan Nordlund kröp in till ljuset från en brinnande tjärsticka. Där såg han något mörkt i grottans hörn och sköt ett skott. Knallen var öronbedövande och det var en sotig Nordlund som kröp fram i dagsljuset igen. Den björnen ska ha varit besvärlig att få ut ur grottan.

Henning Nordlund engagerade sig också i gruvbranschen. I digitaliserad upplaga av *Tidningen Vestkusten*, Number 50 13 Dec. 1900, kan man läsa: ”Ett norrländskt grufvbolag har bildats i Luleå, Aktiebolaget Nautanens kopparfält. Med ändamål att bryta och sälja malm samt drifva malmförförädling och därmed i sammanhanget stående affärer. Aktiekapitalet uppgår till 500 000 kr i aktier á 1000 kr. Styrelsen utgöres af vice konsul Carl Palmgren och grosshandlaren C. V. Grovenius i Luleå samt t. f. jägmästaren Henning Nordlund i Jockmock.”

Henning Nordlund lånade också ut 2 långhåriga lapphundar till expeditionen som försökte hitta Andrée och övrig besättning när de inte återkom från resan med ballongen Örnen mot Nordpolen i slutet av 1800-talet. Nordlund skrev också flera böcker, bl.a. om jakt.

Nordlunds bana som jägmästare blev inte så lång, bara 16 år. Senare befinner han sig som affärsman på Trinidad i Västindien.

Förklaringen till den avbrutna jägmästarebanan lär nog vara att han anklagades för förskingring av statsmedel, för vilket han också senare blev dömd och därmed förklarad som ovärdig att nyttjas i rikets tjänst.

”Ett brev betyder så mycket”, sjöng Thore Skogman på 1960-talet.

I det här fallet kom ett gammalt brev att betyda en artikel i Glimtar från Edeforsbygden och en liten inblick i några människoöden i en annan tidsålder än den vi nu lever i.

Källor: *Sv. Biografiskt lexikon*, band 19 sid 137 samt *Sv.Författarlexikon/1.1900-1940*.

Av Bernt Rutström, Bodträskfors

Av Bernt Rutström, Bodträskfors

[illegible]

Pappa följer Per till skolan första dagen och säger:

- Du behöver bara gå i skolan till du är 16 år. Per börjar gråta och frågar:
- Då kommer du väl och hämtar mig?

Mamman frågade sonen: – Hur gick det på historieprovet i dag?

– Dåligt, fröken frågade bara om det som hänt innan jag var född!

FILOSOFIEKTION

Okänd författare. Nedtecknad av Ingrid Bergman, Harads

När saker och ting i Ditt liv nästan har blivit för mycket för Dig att hantera, när dygnets timmar inte känns nog, kom ihåg "majonnäsburken och två koppar kaffe":

MAJONNÄSBURKEN OCH TVÅ KOPPAR KAFFE

*En professor stod inför sina filosofistudenter med några föremål på bordet framför sig. När lektionen började lyfte han under tystnad upp en mycket stor och tom majonnäsburk av glas och började fylla den med **golfbollar**. Han frågade sedan sina studenter om burken var full. Studenterna samtyckte till att den var det.*

*Då lyfte professorn upp en ask med **småsten** och hällde dem i burken. Han skakade den lätt. Småstenarna rullade ner i tomrummen mellan golfbollarna. Återigen frågade han studenterna om burken var full. De höll med om att den var det.*

*Därefter lyfte professorn upp en ask med **sand** och hällde sanden i burken. Sanden fyllde upp resten av tomrummen. Han frågade ännu en gång om burken var full. Återigen svarade studenterna med ett enhälligt "ja".*

*Då lyfte professorn fram **två koppar kaffe**, som stått under bordet, och hällde hela deras innehåll i burken, vilket effektivt fyllde upp det återstående tomrum som kunde finnas kvar mellan sandkornen. Studenterna skrattade.*

*"Nu", sa professorn medan skratten klingade ut, "vill jag att ni tänker er att den här burken representerar ert liv. **Golfbollarna** representerar de viktiga sakerna som familj, barn, hälsa och annat, som ligger passionerat i ert hjärta. Sådant som – om allt annat gick förlorat och bara dessa saker återstod – ändå skulle berika er liv".*

*"**Småstenarna** representerar andra saker som betyder något, som hem, jobb och bil".*

*"**Sanden** representerar allt annat – småsakerna".*

"Om ni lägger sanden i burken först", fortsatte professorn, "går det inte att få plats med golfbollarna eller småstenen. Samma sak är det med livet. Om du lägger all tid på småsaker finns det inte plats för det som är viktigt för dig".

"Så var uppmärksam på det som är oundgängligt för din lycka och nöjesamhet. Umgås med dina barn. Ta med din partner ut på middag. Ägna en omgång till åt det som gör dig passionerad".

"Tids nog kan du städa huset och annat som är mindre viktigt. Ta hand om 'golfbollarna' först – sakerna som verkligen betyder något. Återställ det som är viktigast i ditt liv. Resten är bara sand".

*En av studenterna räckte upp handen och frågade vad kaffet representerar. Professorn log och sade: "Jag är glad att du frågar. Kaffet finns med för att visa er att, **hur fullt och pressat ert liv än känns, så finns det alltid plats för en fika med en vän**".*

Betrakta denna berättelse och tag den till Dig. Skicka den gärna vidare till en vän eller nära anhörig, som betyder mycket för Dig.

EN GRAVSTEN I HARADS

Av Bernt Rutström, Bodträskfors

En grav på Harads äldsta kyrkogård har fångat min uppmärksamhet en längre tid.

Längts upp, intill norra infarten till begravningsplatsen, står en hög gravsten omhändertad med ett rejält staket i smidesjärn som i sin tur vilar på en massiv stengrund.

Tre kvinnor, alla födda under 1800-talet, har fått sina namn i guld på den här svarta stenen. Överst står det HH, som jag först tydde som Hennes Höghet, men snart förstod jag att det nog betyder "Här Hvilar".

Äldst av damerna är Charlotta Vilhelmina Öhman, född 1808-06-08 i Spånga. Och hon dör 1896-05-19.

Där under är dottern Charlotta Amalia Öhmans namn inhugget. Hon föddes 1839-09-16 i Linköping och dör 1898-01-28, alltså inte fullt 2 år efter modern. Det tredje namnet på stenen är Johanna Viktoria Öhman, född 1881-11-20 och hon är avliden 1956-02-16.

Charlotta Vilhelmina hade också en son, Viktor Alexius, född 1831-05-24.

Johanna Viktoria, syns ha varit dotter till familjens hushållerska, Margareta Johanna Rönnlund, född 1852-09-04 i Luleå. Fader ej angiven. I husförhålls-längden för födelseåret 1881, står noterat att ångbåtsbefälhavaren Viktor Alexius Öhman*) tagit på sig faderskapet och 1885-06-17 gifter han sig med hushållerskan Margareta Johanna. 4 månader senare får de ännu en dotter, Beda Vilhelmina, alltså född 1885-10-15. Och då bor de fortfarande i Forsudden, Edefors.

Beda avlider ogift 1959-10-15 boende på Östermalmgatan 84 i Hedvig Eleonora församling. Viktor Alexius Öhman avlider 1887-12-14 i lunginflammation i Edefors (Forsudden). Och hustrun Margareta Johanna slutar också sina dagar där 1893-02-01.

*) Robert Harlin nämner i första Glimten från 1968, om en V. A. Öhman som den första kaptenen på ångaren Hedensfors på 1860-talet och boende i Svartlå.

Denna artikel publicerades för 50 år sedan i den allra första utgåvan av "Glimtar från Edeforsbygden" 1968. Bilder med text har infogats av nuvarande redaktion.

AFFÄRSFÖRETAG INOM EDEFORS KOMMUN

Axplock av John Blomvall, Harads

HARADS:

Det största privata affärsföretaget inom Edefors kommun är AB Sameprodukter. Rörelsen startade redan 1925 och har därefter fortsatt sin utveckling. Numera omfattar rörelsen fabrik med frysanläggning och en betydande vagnpark för transport av slaktrenar. Årsomsättningen är uppe i 4 – 5 miljoner kronor. F.n. planeras nybyggnad om ett par miljoner. Rörelsen är aktiebolag och dess verkställande direktör är John Simosson, mer känd under namnet "Lapp- Simon".

J.P. Sundqvist startade en järnmanufakturaffär 1924 i Harads. Han hade dessförinnan som befälhavare på ångbåten "Turist" trafikerat Luleälven i ett flertal år.

Sundqvist försålde sedermera affären till Filip Pedersson, vilken utvecklade rörelsen. Numera finns ett stort sortiment i affären.

Nuvarande "Harads Maskin och Fritid"

Harads manufakturaffär startade 1944 av fru Emelia Nilsson. 1950 övertogs affären av Ragnar Öqvist, som fortfarande driver den med stor framgång. Bygdens damer omsätter en stor nålpenningsvaluta hos honom.

Henry Harlin startade en reparationsverkstad 1935 för bilar. Rörelsen kan betraktas som tidernas utveckling. Lokalerna hade dessförinnan varit byasmedja, vilken drivits av Harlins far. Harlin tvingades senare uppge sin rörelse p.g.a. sjukdom.

1947 startade Fogner Palmgren en reparationsverkstad i nyuppförda lokaler. I huvudsak utfördes där bilreparationer samt visst smide. Verkstaden bytte ägare senare till Sven Nilsson, vilken i sin tur sedermera avyttrade firman till Karl Gunnar Sandberg, som fortfarande driver rörelsen.

1947 utökades verkstadssidan i Harads genom att John Hamrén uppförde en serviceverkstad med bensinstation. Hamrén avyttrade rörelsen efter några år, och firman drevs därefter av ett flertal innehavare. Slutligen övertog

Lundgrens diversehandel

Tycko Hansson rörelsen och utvidgade den sedermera med en kiosk.

Nils Aron Lundgren startade i början av 1900-talet kanske den mest sorterade diversehandeln i kommunen. Affären fortsätter idag med yngste sonen som innehavare.

MERA OM AFFÄRSINNEHAVARE INOM HARADSOMRÅDET:

John Edegren drev diversehandeln i Harads under åren 1912 – 1920.

En man vid namn Pettersson startade garveri, bageri och café i Södra Harads år 1868. Vid sekelskiftet flyttade han över sin verksamhet till Harads, där han förlade den till ångbåtsbryggan. Han liksom övriga näringsidkare var beroende av tidens fraktlägenheter.

(Ångbåtstrafiken började år 1864 och fortsatte till år 1924)

Petterssons måg Hamrén övertog sedermera svärfaderns verksamhet, köpte fastighet i Harads vid vägen Boden - Jokkmokk. Garveriet upphörde i samband härmed. 1953 uppförde sonen John en större affärs- och hyresfastighet i centrala delen av Harads, där bl.a. poststation inrymmer.

Johan Erik Nordström påbörjade affärsverksamheten i Harads år 1805. Sonen övertog och drev den fram till tiden för sekelskiftet.

År 1900 övertog Algon Harlin en affärsverksamhet, som dessförinnan innehavits av Margareta och Erik Nordström. 1945 försålde Harlin affären till Torsten Fällman, som fortfarande driver den med tillsynes god profit.

*Nordströms diversehandel, Harads
Husets nuvarande ägare Ann och Lennart Lindgren*

Under åren 1905 – 1921 idkade en man vid namn Sandberg skrädderi. Sin verksamhet kombinerade han med caférörelse.

Konstantin Hansén startade år 1913 en sko- och läderhandel, varjämte han också bedrev viss agenturverksamhet. Hanséns affärsverksamhet förutom agenturverksamheten upphörde efter några år.

Konsum startade sin affärsverksamhet år 1917 i det s.k. Anderssonska huset. Numera har Konsum en fullständigt modern och väl sorterad butikshall.

År 1960 övertog Karl Johansson en beklädnadsaffär av Algon Harlin, som i sin tur för ett antal år sedan övertagit affären av Axel Hanson. Johansson driver fortfarande sin affärsverksamhet och är väl sorterad i klädbranschen.

Makarna Blomvall övertog 1939 en begravningsfirma, som dessförinnan bl. a. Evald Johansson en kortare tid varit innehavare av. P.g.a. ålder sålde makarna Blomvall sin affär till droskägare John Nilsson.

Hilma Larsson startade 1930 modeaffär, som sedermera försålles till Birgitta Basun 1959. Fru Basun drev affären ett antal år varefter den avvecklades. Sedan lång tid tillbaka finns också i Harads ett skomakeri. En från Tornedalen inflyttad Henriksson började först tillverka och försälja skor. Numera utgörs hans arbete i huvudsak av reparationer.

FORSNÄS:

*Forsnäs diversehandel
Senare ägare Gunnar Höög*

I Forsnäs by startade Pedersson en diversehandel år 1903. Fram till slutet av 1940-talet gick diversehandeln bra, men kundkretsen avtog alltmera p.g.a. avflyttning m.m. Affären upphörde slutligen någon gång in på 1960-talet.

I Borsnäsudden, några kilometer från Forsnäs, fanns under åren 1916-1929 en lanthandel, som drevs av Leonard Långström. Affären upphörde p.g.a. minskad kundkrets.

”Klusåkungen”, Johan Erik Nordström, bedrev en tid handel i Klusån, men flyttade sedan till Harads och verksamheten i Klusån upphörde.

Lundgrens från Harads bedrev en filial i Klusån under åren 1920-1930. Filialen bestod mer av ett matvarulager och handhades på deltid av en lärarinna. Ulrika Isaksson bedrev sedan diversehandel i Klusån under tiden 1932-1940. Affären upphörde p.g.a. dödsfall.

SÖDRA HARADS:

Den första affär som sannolikt fanns i Södra Harads startade 1890 av A. Andersson. Affären torde ha upphört omkring 1895. Maria Nilsson startade 1895 i Södra Harads en mindre affär i samband med sitt sömmeri. Hennes verksamhet upphörde 1911.

Algon Harlin hade affärsfilial i Södra Harads härefter. Filialverksamheten sköttes av Elida Andersson. Någon gång på 1920-talet övertog Sigurd Eriksson filialverksamheten och startade egen affär, som han fortfarande bedriver.

GULLTRÄSK:

I Gullträsk har det en tid funnits två affärer, en konsumbutik och en privataffär. Båda har numera avvecklats p.g.a. avflyttning. De kvarvarande betjänas nu av matvarubussar.

SANDTRÄSK:

I Sandträsk, f.ö. kanske den enda orten i Edefors kommun som håller sitt befolkningsantal intakt, finns en konsumtionsaffär, som drivs med god omsättning. På vårdhemssidan finns dessutom en mindre affär, eller en välsorterad kiosk kanske är rättare uttryckt.

LAKATRÄSK:

Den första diversehandeln, som fanns i Lakaträsk, drevs av en fröken Vallin. Hon torde ha startat sin affärsverksamhet något år före 1890. När och hur den senare upphörde har ej för mig gått att få klarhet i.

Konsum började affärsverksamheten i Lakaträsk 1917 och blev snabbt dominerande. Engfors från Mårdsel bedrev filialverksamhet i Lakaträsk. 1920 flyttade Edlund från Storsand och övertog Engfors filial i Lakaträsk några år efter 1920. Han övergav dock snart denna sorts affärsverksamhet och började driva skogsaffärer.

STORSAND:

Anders Granström började saluföra de nödvändigaste marvarorna för skogs- och flottningsarbetare i Krokbäcken några kilometer ovanför Storsands by omkring 1910.

Övriga och efterkommande affärsmän i Storsands by har varit K.A. Edlund, A. Andersson, Teodor Lundqvist, Gustav Nordberg, Engberg, C.A. Olsson samt Rune Hedberg. Den sistnämnde är numera den ende som f.n. bedriver affärsverksamhet i Storsand. Han har matvarubuss och betjänar en stor del av Edefors Kommun och vissa delar av Jokkmokks kommun.

EDEFORS:

Vid Edefors bedrevs marknadshandel in på 1920-talet, varefter marknaden i ett antal år kom att få karaktären av nöjesställe. Verksamheten upphörde slutligen någon gång in på 1940-talet. Marknadshandeln i Edefors torde ha haft sitt ursprung mer än hundra år tillbaka i tiden och i dess början torde tjärförsäljningen ha varit den mest dominerande.

Sedan i början av 1800-talet och fram till 1869 bedrev Gällivare bolag viss handelsverksamhet. Bolaget gick i konkurs och verksamheten upphörde. Under tiden 1920-1940 (ca) innehade Britta Mattsson en mindre affär i Edefors.

KROKFORS-LILLÅN:

I Krokfors – Lillån startade Erik Johan Nilsson affär redan 1890. En tid hade han filialverksamhet i Lakaträsk. Nilssons affär i Krokfors övertogs sedermera av Alma Karlsson, som bedrev den ett antal år, varefter Marelius Karlsson fortsatte verksamheten.

SVARTLÅ MED OMNEJD:

Under första hälften av 1800-talet startade Gällivare bolag en välsorterad diversehandel i Svartlå. Affären övertogs av en mamsell Lindgren. Vid bolagets konkurs 1869 övertog nämnda mamsell Lindgren affärsverksamheten.

Vidare om affärsvärlden i Svartlå och dess omnejd:

År 1910 startade Lundgren från Harads viss verksamhet i Svartlå. Han torde sannolikt ha övertagit verksamheten, som Konstantin Hansén bedrivit där. År 1912 sålde Lundgren sin affär till Arvid Larsson, vilken i sin tur år 1918 sålde den till Konsum, som startade affär året innan.

Gabriel Dahlströmer startade 1921 en mindre affärsverksamhet. Fru och dotter till honom kombinerade affären med damfrisering. Affären drivs fortfarande. Edvin Sundström startade år 1921 också affär i Svartlå, vilken efter några år upphörde. Dessförinnan hade dock ett par olika innehavare så att säga prövat dess lönsamhet.

*Interiör från Konsum i Svartlå.
På bilden:
Gerda Pettersson, Britta Hansén,
Per-Erik Bergdahl, Ingrid Boström*

GRANSJÖ:

I Gransjö har funnits två affärer. Den första, som startades av Edvin Sundström upphörde redan på 1940-talet. Svartlå Konsums filial i Gransjö bedrev sin verksamhet till år 1961.

BODTRÄSKFORS:

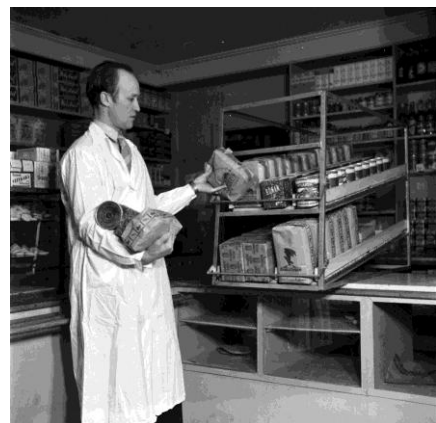
Bodträskfors trävarubolag, som drev stor handel med trävaror i mitten av 1800-talet, drev en välsorterad diversehandel i Bodträskfors. År 1915 övergick den i privat ägo genom att Hugo Sandberg övertog den. Sandberg hade dessförinnan varit affärens föreståndare. Sonen Birger övertog affären av fadern och sålde den efter ett antal år till Bertil Jonsson, som fortfarande driver den.

Åren 1908-1914 hade Lundgren från Harads filialaffär i Bodträskfors. Robert Engelmark hade under åren 1930-1945 diversehandel. Han sålde den till A. Henriksson, som uppförde en ny affärslokal, vilken han efter några år försålde till Konsum. Numera har affären upphört (1967).

Valter Larsson startade en mindre affär, kombinerad med kiosk år 1940. Nämda affär bytte efter ett antal år ägare. Numera innehas affären av Kjell Ahlström, som ytterligare har utökat affärens sortiment.

Jonssons i Bodträskfors

Bertil Jonsson

Enbergs pappershandel m.m.

*Erik och Gunda Vigdéns
frisering.*

Fällmans, Harads

Svallet, Harads

Viklunds café, Harads

Bilder:
Edefors Hembygdsförenings arkiv
Forsnäs Bygdegårdsförening
Yngve Jansson, Svartlå

STAMBOK FRÅN HARADS TJURFÖRENING

Av Gunnar Blomgren, Arjeplog

Från en gårdsauktion i Harads fick Robert Nilsson i Svartlå härom året tillgång till en intressant stamtavla från Harads tjurförening. Stamtavlan är från årsskiftet 1900 och en tjugo år framöver.

Att haradsbönderna så tidigt engagerade sig i avelsarbetet, kan bero på att de fått impulser från bl.a. Bodträskfors Herrgård, där förvaltare Emil Rutberg bedrev en omfattande avkastningskontroll i herrgårdens ladugård samt var tjurhållare där.

Tjur av fjällras

Det var tre stamtjurar, som Harads tjurförening då hade tillgång till:

1. Stamtjur nr: **140 From** från Erik Larssons i Kälen, Krokoms socken, Jämtland.
2. Stamtjur nr: **175 Allan** från Rutbergs ladugård, vars härstamning gick tillbaka på dess farfarsfar Kalle Glader, som fått 1901 års hederspris i Gävle.
3. Stamtjur nr: **300 Inge Svan**, från Karl Johansons i Nydal, Älvsbyn, vilken visat sig ha riktigt bra avkastningsresultat.

I Harads blev det stor uppslutning till kontrollföreningen. Det var troligen bönderna Karl Otto Hedström och Oskar Fredrik Hedenberg, som var de drivande initiativtagarna i byn.

Otto Hedström hade kommit i kontakt med en del avelsarbete under sin tid som nämndeman m.m. på Rosfors bruk och O.F. Hedenberg på gården "Änders" genom sitt intresse i bl.a. Mosskulturföreningen. Där hade han bl.a. vunnit pris för sina myrodlingar t.o.m. av rovor på Nymyran.

Nästan alla bönder i byn deltog med sina 150 kor i tjurföreningen.

Här lite episoder från de olika gårdarna i byn, deras läge samt brukare:

Längst västerut kan nämnas Abel Hedström f. 1876, som bodde på Kläpparnas gamla fäbodvall i Bjässand. Där provade också brodern Hugo Hedström f. 1887 i sin ungdom på bondeyrket, trots att hans mormor "Doramoran" (Dorothea Helena Persdotter) var mycket hård och sträng med honom i ladugården. Hugo blev senare skogsman.

På den gamla fäbodvallen i Bodgårdan var också bonden Anders Larsson Vikström f. 1821. Där hamnade till slut barnhusbarnet nr 9395, Ernfrid Hedberg

f. 1909, från Hedvig Eleonora församling i Stockholm. Han blev en välkänd profil i Harads. Med gott ekonomiskt sinne och stor sparsamhet på gården byggde han upp en stabil gård. Jag kommer ihåg, när jag var till honom och köpte några mjölkkrukor och en Fergusonharv till mitt nystartade jordbruk i Arjeplog. Ernfrid och gummorna i Bodgärden bjöd då på gott fika. Det jag la märke till då var, när de skar upp brödet. Alla knivar var nerslipade ända till ryggen. Man var försiktig med allt på gården.

Ernfrids stora besvikelse här i livet var, att han inte kunde få reda på vilka hans biologiska föräldrar var, trots att en kvinna från Stockholm varit förbi, när han var liten och tittat till hur han hade det.

Nästa gård österut vid älven var Luci, Harads nr: 8, där bonden Hans Olof Harlin f.1852 också deltog i tjurföreningen. Hans son Robert Harlin f.1883 fortsatte hans arbete med arbetslust och stort intresse. Många arbetstimmar i flera år stod han på knä på Stormyran och handgrävde upp varje maskrosplanta. Det gjorde han trots sitt omfattande engagemang inom kommunalpolitiken som ordförande i fullmäktige, skolstyrelsen, pensionsnämnden och arbetslöshetskommittén. Han var kyrkovärd samt ledamot av kyrkorådet, hälsovårdsnämnden och arbetaresmåbruksnämnden m.m.

Brodern Algon Harlin f.1888 var också med på gården till en början men övergick sedan till handelsverksamhet och biografägare.

Mitt i den gamla bykärnan drev Oskar Fredrik Hedenberg f.1859 och Gabriel Lundberg f.1868 på den gamla gården "Änders", Harads nr:1 (isi Häggströms) sin verksamhet. Oskar Fredrik var en av de mest tongivande bönderna i byn.

Ovanför Hedenbergs deltog även Kläppgården, Harads nr:2, genom Karl Johan Larssons änka, Maria Larsson f.1857, vilken även var gästgiverska i byn. Maria med sina barn, som alla arbetade hemma på gården och styrdes hårt av Marias stadiga grepp om penningpungen, bedrev ett exemplariskt jordbruk, troligen på Harads äldsta odlingsmark.

Vidare i gamla bykärnan fanns också gårdarna "Göli", Harads nr:4, med Erik Johan Hansson f.1865, "Nygårds" nr:6 med Fredrik Andersson f.1874 och Alfred Nilsson f.1876 på nr:6, som var byns stora uppfinnare av bl.a. lantbruksmaskiner. Dessutom fanns också mitt i byn den välmående gården "Mårtis" nr:7 med Erik Johan Pettersson f.1844 och barnmorskan Lisa Maria Isacsdotter f.1846 från Boden. På gården "Svallet", Harads nr:9, fanns Johan Hedberg f.1874 och brodern Axel Hedberg f.1872 samt handlaren Nils Aron Lundgren f.1844, vilken var ingift i Svalldynastin.

Öster därom var bonden Johannes Engström f.1854, med söner Albin Betzén f.1887 och Titus Engström f.1896 på Betzgården nr:3, bönder. Gården räknades

till de finare i och med att Albin kom sig för att cykla upp till Mattisudden i Jokkmokk och fria till Anna Stenman. På Betzgården odlades den första gamla soldatpotatisen i byn.

Nästa gård var "Baudins", där bröderna Johan och Harald Hedenberg slagit sig ner, eftersom deras broder Sven Hedenberg i Luleå övertagit hemgården "Änders". Därinvid låg också Harads nr:7, "Hedqvists" sedermera "Ostaback", Öhlunds, och till slut läraren J.E. Granlund.

Ännu mer österut på Kärrsvedjan låg "Mattisgården" nr:6, där Nils Petter Lundström f.1865 med sina många söner drev ett intensivt jordbruk och en omfattande murningsverksamhet runt om i Edefors.

Och strax därom, österut, hade Karl Otto Hedström f.1873 slagit sig ner som en driftig man. Han var engagerad som häradsdomare och boutredningsman, ledamot av kommunfullmäktige, taxeringsnämnd och småbrukarnämnd samt denna brytningstid och satt sedan som arrendator på hemstället i många år. skiftesgodeman m.m. Men som så många andra borgade han bort sitt hemman i denna brytningstid och satt sedan som arrendator på hemstället i många år.

Tack vare att sonen Uno Hedström f.1915 var skolkamrat med förvaltare Lidbergs barn på Svanö skogsbolag, fick han löfte om att köpa tillbaka hemmanet. Lidberg hade då talat om för Uno att det nog skulle bli en omöjlighet för honom. Men turligt nog gick skogspriserna upp, varför Uno började avverka skog på Kokhed i flera år. Det var Unos farfar Johan Petter Larsson f.1839, som efter flera invecklade turer lyckades få behålla krononybygget Kokhed, som Unos farmorsfar Erik Hedström f.1808 ansökt om.

Det blev flera hårda drivningsvintrar i den branta sluttningen ned mot Flarkån för Uno och hans arbetskompis Oskar Selberg från Harads. Uno berättade bl.a. hur tungt det varit dessa vintrar, men mest hanterad hade han blivit av Oskars korsett, som denne hade för sina ryggbesvär. Uno och Oskar låg nämligen i samma utdragssäng i Kokhed. Varje gång Oskar vände sig skar stålfjädrarna, som stack ut ur korsetten, honom. Men till slut lyckades Uno genom stora avverkningar och hårt arbete köpa tillbaka hemmanet från förvaltare Lidberg på Svanö AB.

Utöver rena bönder var bl.a. kyrkoherde Henrik Vilhelm Henriksson f.1849 också, med sina kor på Prästbordet, med i Harads tjurkontrollbok, där han deltog med kraft.

Ett original, som hade ett par kor med i stamrullan, var också fotografen Valfrid Bernhard Ahnkvist f.1865 från Jörn i Västerbotten. Han var gift med barnmorskan Karolina Forsman f.1868 från Skellefteå.

Under vintrarna tog han hästen och kälkarna och for uppåt Jokkmokk och andra byar och fotograferade av dem som ville ha ett porträtt. Jag kommer fortfarande väl ihåg honom, för alltid när man cyklade förbi, så ropade han högt efter en: ”Hej, vad det går!”

Ibland var det långa vandringar från en del enstaka gårdar till Tjuren. Kommer själv ihåg när jag som liten fick det hedersamma uppdraget att gå till tjuren med korna. Var inte gammal när jag första gången ensam gick från Uno Hedström i Harads ner till tjurhållaren Rodrik Larsson i Bovallen. Nästa gång tog jag hästen med gummivagnen och knöt fast kon bak i denna. Det blev inte så tröttsamt då.

Rodrik Larsson berättade hur illa han blivit hanterad av en tjur, när han skulle utfodra den. Han blev aldrig riktigt bra i benet efter att tjuren kastat upp honom i foderkrubban.

oo

JÄTTEPOTATIS

Av Bernt Rutström, Harads

Denna jättepötatis togs upp ur vårt potatisland den 5 september 2017. 16 centimeter lång och nära 1 dm i diameter. Störst i det årets skörd. Fotot togs början av 2018 då den, tillsammans med några av mindre kaliber, maldes till huvudingrediens i potatispalt!

ANSTÄLLDA VID BODTRÄSKFORS SÅG

vid 1890 års folkräkning. Av Bernt Rutström, Bodträskfors

Karl Emil Rutberg f. 1856, inspektor med fru
Hildur Charlotta Wilhelmina Hjortzberg f. 1872
Anders Reinhold Stockman f. 1867, bokhållare
Wilhelm Konstantin Sebastian Grave f. 1832, bokhållare
Oskar Fredrik Engelman f. 1865, bokhållare
Erik Otto Lindvall f. 1863, trädgårdsmästare
Karl Oskar Bergström f. 1844, rättare
Lars Olof Rönqvist f. 1863, stalldräng
Karl Jakob Nyström f. 1841, sågställare
Isak Johan Larsson f. 1846, sågare
Johan Karlsson f. 1855, sågverksarbetare
Karl Johan Karlsson f. 1844,
Gustaf Andersson Boström f. 1822, ”
Johan Nilsson Hedberg f. 1823, ”
Lars Fredrik Engström f. 1835, ”
Johan Fredrik Engström f. 1862, ”
Olof Gustaf Johansson f. 1833, ”
Olof Abraham Olofsson f. 1860, ”
Lars Johan Larsson f. 1847, ”
Johan Nilsson f. 1849, ”
Johan Petter Lund f. 1864, ”
Olof Johan Bergbom f. 1827, ”
Per Gustaf Hansson f. 1847, ”
Erik Johan Brändström f. 1838, ”
Ulrik Nilsson Engström f. 1845, ”
Nils Petter Nilsson f. 1855, ”
Johan Petter Enberg f. 1857, ”
Isak Bergbom f. 1845, ”
Nils Johan Enqvist f. 1847, ”
Gabriel Brunström f. 1857, ”
Johan Jakob Johansson f. 1850, ”
Lars Johan Forsberg f. 1850, ”
Isak Petter Lindmark f. 1853, smed.

Därtill finns följande 6 personer upptagna:

Gustaf Adolf Östberg f. 1863, skomakare och Jonas Fredrik Hällman, f. 1839, guldsmedsgesäll. De fyra pigorna är: Klara Matilda Engström, f. 1871, Maria Wilhelmina Palm, f. 1870, Sigrid Maria Magdalena Larsson f. 1851 samt Kajsa Ulrika Lindahl f. 1862.

Det framgår inte om skomakaren, guldsmedsgesällen och pigorna var i Brukets tjänst eller arbetade under andra premisser.

FÖRELÄSARE – NAMN UR DET FÖRFLUTNA (Del 3)

Av Bernt Rutström, Bodträskfors

De första delarna, 1 och 2, återfinns i 2015 och 2016 års upplagor av Glimtarna. Där tog jag upp de sex första namnen i Föreläsningssällskapets bevarade lista över gästande föreläsare från 1942 och halva 1943. Dessa var J. Hallbäck, Elsa Björkman/Goldschmitt, John Åkesson, Alvar Cedermark, Alma Velander/Philip och Olle Nygren.

Hösten 1943 den 9 oktober startade föreläsningarna med ett mycket bekant namn, åtminstone för den äldre delen av Glimtarnas läsare. Nämligen **Harry Macfie. Då var det 126 åhörare.**

Harry Macfie föddes den 11/2 1879 i Lysekil och blev äventyrare, författare och affärsman. Farfadern kom från Skottland.

Kring sekelskiftet 1900 var Harry verksam som pälsjägare i Kanada och där lärde han sig bygga indiankanoter. Efter hemkomsten till Bohuslän började han bygga och sälja dessa dukklädda "kanadensare". Harry Macfie skrev också en rad tidstypiska äventyrsböcker som mest handlade om pälsjakt. T ex. Wasa-Wasa, Norrskensens män och Farväl, Falcon Lake.

Macfie dog i oktober 1956.

Den 23 i samma månad blev det **Ebba Berggrens** tur. Ämnet för hennes föredrag kan inte utläsas av befintliga handlingar, men troligen handlade den på

något sätt om den mänskliga rösten, kan man tänka.

Hon syns ha varit både lärare och talpedagog, och det tidigaste jag funnit om henne är från april 1933.

Och det är, dessvärre, också det enda.

Vidstående urklipp ur Svensk Läraretidning kastar väl ljus över vad hon sysslade med. Vid det här tillfället var det omkring 100 lärare och lärarinnor som fick ta del av hennes yrkeskunskaper.

10 år senare höll hon alltså föreläsning i Harads. Kanske var det lika många som lyssnade till henne den gången? För det var rätt vanligt med 100-talig publik vid föreläs-

ningarna den tiden.

För den 7/11 1943 hade annonserats KONSERT med **K. o G. Lundkvist**.

Vilka det var har jag ingen aning om. Män eller kvinnor, eller både ock?

Inga ledtrådar. Inte heller antalet åhörare är känt. – Men de fick 60 kr. i arvode!

114 åhörare kom dock för att lyssna till **Bertil Nygren** som var 1943 års sista föreläsare den 17/11. Vem han var är inte heller lätt att veta säkert. Denne Bertil borde vara ett gott stycke över 90 år, om han lever i dag. Han erhöll i alla fall 48 kr i arvode för sin föreläsning och hans resekostnad var 10 kronor och 70 öre.

1944 års första föreläsare var **Erling Pedersen**. Om honom finns inget i övrigt nämnt i Föreläsningssällskapets handlingar. Men jag är rätt säker på att Erling var kyrkoherde i Kalix vid den här tiden.

Pedersen föddes 1901-10-13 i Larvik i Norge och gift med Ingrid Öhrvall från Kungsholms församling. Efter studier vid Johanneslund 1922, tjänstgjorde han som sjömanspräst en tid och kom till Nederkalix församling i början av 1930-talet. Troligtvis farfar till Lotta Engberg, eftersom det var han som döpte henne! Vad hans föreläsning handlade om har jag inte kunnat lista ut. Men enligt kassaboken erhöll han 30 kronor i arvode.

Stig Wesslén står som andra namn för året och han visar film på Edeborg den 11 mars. Wesslén föddes 1902 och var naturfilmare och samhällsdebattör. Utbildad 1920-30 till forstmästare, och skrev under den tiden artiklar i Sv. Dagbladet om tjuvjakt, torrläggning av våtmarker och hotande skogsbruk.

1930 skrev han boken "Träskets aristokrater", det blev 5 till med tiden.

Wesslén blev en hängiven naturfilmare och var bland annat med och skapade filmen Sampo Lappelill 1949. Stig Wesslén avled 1981. Hans dagböcker m m finns på Åttio museum i Jokkmokk. **128** personer besökte den samlingen.

Film visade också **Sten Bergman** när han föreläste den 23 mars samma år.

Här hade man lyckats engagera en riktig kändis! Ty hans liv och leverne är nog känt av de flesta.

Sten föddes 20/10 1895 i Ransäter, Värmland. Blev svensk biolog, zoolog och forskningsresande, även om han inte hunnit med resorna till Nya Guinea vid sitt framträdande 1944 i Harads.

Men redan 1917 skrev han om fågellivet i vår nordligaste nationalpark. Sedan följde "Kamtchatka, skildringar från en 3-årig forskningsfärd" 1923, och "På hundsläde genom Kamtchatka" 1924, "De tusen öarna i Fjärran Östern" 1931, "Från fjärran länder" 1933, "Koreanska äventyr" 1937-38, med flera äventyr.

Sten Bergman

Så nog hade Sten Bergman en del att ösa ur redan vid den tiden.

325 personer mötte upp! REKORD!

Sten Bergman avled för övrigt den 19/2 1975 i Rönninge, Stockholms län.

Källor: Wikipedia, Svensk läraretidning och Föreläsningssällskapets dokument.

KLIPP UR KURIREN UNDER ÅRET 2017 (Red.)

kuriren för 50 år sedan

50 km sent omsider

Högertrafikkommissionen beslöt på torsdagen föreslå regeringen att fartbegränsningen i tätorter höjs till 50 km/tim från 1 mars. Högertrafikgeneralen Lars Sköld anser att trafikanterna nu anpassat sig så bra till högertrafiken att tiden nu är mogen för en höjning av fartgränsen. Men gångtrafikanterna har fortfarande vissa brister. "De missar att se åt båda håll innan de går över gatorna", säger herr Sköld.

Det gamla Boden försvinner

På tisdagen tog grävskopan en del av centrala Boden. Fastigheterna Kungsgatan 41 och 43 jämnades med marken för att lämna plats för ett nybygge. Tempo skall dit. Därmed försvann en del av Bodens gamla bebyggelse, där det även förr i tiden var ett affärscentrum. Kungsgatan 41, där Stadins glasmästeri finns, tillhörde på sin tid den då kände köpmannen **Nils Rutberg**. Han hade livsmedelsaffär i den gamla stilen. En riktig lanthandel med snusburk på disken och silltunnor bredvid,

Stockholmsbarn ska lära sig äta renkött

AB Sameprodukter som har sin koncerncentral i Harads skall utvidga verksamheten i stor skala. Vid bolagsstämman i Kåbdalis på fredagen avslöjades att företaget räknar med en fördubbling av omsättningen nästa år till omkring sex miljoner kronor. En del av verksamheten ska flyttas till Bodträskfors där Sameprodukter sedan tidigare äger en fastighet. Företaget har redan tecknat ett kontrakt med Stockholms stads skolor för leverans av renkött för 600 000 kronor. Aktiekapitalet ska också utökas.

Snön orsakade trafiktrassel

Det blev trots allt snö i kustlandet före jul. Trots **Enok Sarris** försäkringar om motsatsen. Under tisdagen och onsdagen svepte vinterns första snöoväder fram över kustlandet och ställde till trassel i trafiken. Högertrafiken har visat sig vara besvärande för de stora plogbilar. Som vanligt inträffade också en rad olyckor i samband med det första ovädet. I Piteå välte två långtradar med släp, och E 4 blockerades delvis vid färjeläget i Pitsund. Ovädet kom knappast som någon överraskning men nu fick snövängen verkligen jobba för att hålla vägarna framkomliga.

Nickelfynd ger Jokkmokk hopp

Nickelfinnaren **Bengt Rehnberg** i Jokkmokk har påtagligt tänt optimismen om en fortsatt industrietablering i kommunen. Marmorn i Norrvijaur är redan ett starkt kort, så varför inte också den värdefulla nickeln. Det block av malmen han funnit innehåller 0,7 procent nickel, men redan vid 0,3 procent anses en fyndighet brytvärdig. Jokkmokks uppslagsrike kommunaldirektör K.G. Lövdahl har redan börjat rycka i tåtar som kan ge kommunen en ny industri.

– Det här är det mest positiva som hänt oss på flera år, framhåller Lövdahl.

Gick baklänges som protest

Många roliga och unika inslag bjöds i samband med omläggningen till högertrafik. En bussveteran, **Markus Engström**, 66, Luleå som i 22 "extraknäckt" hos Hurtigs Omnibus AB som förare lovade före högeromläggningen att blev den av skulle han som stillsam protest gå baklänges från bostaden på Föreningsgatan 78 på Skurholmen till länsstyrelsen i Luleå centrum för att återlämna sitt körkort. Det blev som bekant H-trafik och trogen sitt givna löfte vandrade Engström baklänges den långa vägen från Skurholmen till city. Det tog två timmar.

– Jag fick lite ont i vristen av den ovanliga promenaden, sa Engström som började promenaden tidigt på morgonen eftersom han inte ville chockera andra trafikanter med detta skådespel under trafikrush.

kuriren för 50 år sedan

"Kör ut ur affären"...

En högst ovälkommen besökare fick Brattbergs Elektriska i Harads när en lastbil med påhängsvagn rullade rakt in i affären och orsakade skador för åtskilliga 10000-tals kronor. Lastbilen hade parkerats på motsatta sidan av gatan, medan föraren besökte en affär, men kommit i rullning. Den rullade snett över gatan, över motsatta gångbanan och nedför en stor slänt rakt mot gaveln på den fastighet där Brattbergs Elektriska är inrymd. Törnen var så häftig att väggen slogs sönder och främre delen av lastbilen trängde in i affären där samtliga bandspelare radio och TV-apparater slogs omkull och förstördes.